

Др Раде РИСТАНОВИЋ
Институт за савремену историју
научни сарадник
raderistanovic@isi.co.rs

ПРИЛОЗИ ЗА БИОГРАФИЈУ РАВНОГОРСКОГ КОМАНДАНТА МАЈОРА ПРЕДРАГА РАКОВИЋА: ОФИЦИРСКИ ДОСИЈЕ ВОЈСКЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

АПСТРАКТ: Интендантски официр Предраг Раковић био је један од најистакнутијих команданата Југословенске војске у ошачбини. Прикључио се овом покрету ошчора у првим месецима и прешао из ошчорника (коме је у личном периоду било поверено да брине о снабдевању) до команданта 1. Јуришног корпуса и официра коме су поверавани најделикатнији задаци. Официрски досије који овом приликом приређујемо сведочи о Раковићевој међуратној војној каријери у Краљевини Југославији, периоду коме истраживачи нису посвећивали посебну пажњу, а који је несумњиво важан за свеобухватно сагледавање његовог лика и дела.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Предраг Раковић, равногорски командант, ЈВУО, Чачак, војска краљевине Југославије, официрски кор, интендантска служба

Портрет за биографију мајора Предрага Раковића

Предраг Раковић рођен је 10. јуна 1912. у Пријевору у околини Чачка. Био је један од петорице синова (Богих, Радивоје, Радолуб и Живорад) Милосаве и угледног домаћина Милорада. Након окончања основне школе уписује Гимназију у Чачку. Током гимназијских дана често се, мада није био једини, сукобљавао са својим школским друговима комунистичке идеолошке оријентације.¹

По дипломирању пријавио се у пролеће 1933. на Конкурс за пријем питомца за нижу школу интендантске академије.² Испунивши

све предвиђене услове нашао се међу 50 кандидата који су примљени 1. октобра 1933. у ову војну школу. Чин каплара добио је 1. априла 1934, у поднаредника је унапређен октобра исте, а у наредника 1. октобра 1935. године. По окончању ниже интендантске академије произведен је у чин интендантског потпоручника 1. октобра 1936, а у међуратном периоду последњи чин интендантског поручника добио је 1. октобра 1940. године.

Након окончања школовања распоређен је 20. октобра 1936. у Осјечко интендантско слагалиште. У почетном периоду био је

[1] Војни архив (даље: ВА), фонд Досијеа персоналних података (даље: ДПП), К-1504/888.

[2] Интендантска нижа школа почела је са радом 1. фебруара 1925, а Законом о устројству војске и морнарице из 1929. године подигнута је на ниво академије. Интендантска академија је једном годишње објављивала конкурс на који су могли да се пријаве сви грађани који су испуњавали следеће

услове: држављанство Краљевине Југославије, добро владање, да нису били млађи од 18 и старији од 22 године, да су завршили гимназију, трговачку или трговачко-поморску академију. По пријему су имали обезбеђену храну и спавање, бесплатан превоз, што је уз сигурну плату и посао након завршавања био један од највећих мотива родитеља да своју децу упусују у војне школе (*Време*, 4. април 1930, 3; *Службени војни лист*, 3. јун 1936, 1274-1280; Mile Bjelajac, *Vojska kraljevine SHS/Jugoslavije 1922-1935*, Beograd, 1994, 91-92).

руководилац огрева, осветљења, гарнизонских потреба и цакова, а од 17. априла обављао је дужност књиговође. Прекомандован је у Штаб за утврђивање Одсек бр. 3 који је био смештен у градићу Шкофија Лока (Словенија).³ Као интендант службовао је и од 29. новембра 1939. у 42. пешадијском пуку у Бјеловару. Према свему судећи у овој јединици провео је и Априлски рат 1941. године. Био очевидац брзог војног слома, појаве дефетизма и издаје појединих група становништва и војника хрватске националности, с обзиром да су се делови овог пука побунили.⁴

Можемо само да претпоставимо да је овакво искуство додатно мотивисало потпорника Раковића да се не предаје Немцима и да се у првим месецима окупације прикључи покрету отпора који је на Равној Гори организовао пуковник Драгољуб Михаиловић. У складу са родом војске којем је припада додељена му је дужност да набавља најразличитији материјал за потребе организације. Један од првих задатака који је спровео у дело била је набавка 800 метара материјала за одела из фабрике Теокаровић у Београду. У почетном периоду главни правац деловања овог покрета отпора огледало се у омасовљавању и изградњи организационе структуре на окупираној територији. У другој половини

јуна 1941. године окупирана Срибја је била подељена по територијалној основи. Територију Чачка и Љубића добили су Радиша Чековић и Предраг Раковић.⁵ Оваква одлука била је плод уверења пуковника Михаиловића да ће његови официри имати предност у раду уколико делију на „домаћем“ терену, где уживају углед локалног становништва.

Да овај официр није дуго чекао да крене са извршењем наредбе сведочи и чињеница да је заједно са другим угледним људима почетком јула основао четнички одред у свом родном Пријевору.⁶

У овом периоду Раковић се нашао у средишту једног догађаја чије су му последице угрозиле каријеру и довеле га у животну опасност. Средином августа, на наговор политичара Војка Чвркића, наредник Миленко Поповић покушао је да ликвидира пуковника Михаиловића. Након хватања атентатора спроведена је истрага на чијем челу је био Драгиша Васић. Један од осумњичених био је и Раковић који је, свестан ситуације, донео одлуку да уместо бекства дође на Равну Гору и покуша да увери надлежне да није био умешан. Након окончања истраге ослобођен је оптужби и пуштен на слободу, али више није имао дужност да врши снабдевање, па је од овог периода његов једини задатак био да развија делатност на повереној му територији.⁷

Именовање Раковића за команданта Љубићког среза у септембру 1941. главни је показатељ да овај официр није изгубио поверење својих претпостављених. Као и друге делове окупиране Србије и љубићки и чачански крај захватио је пожар устанка. Несумњиво најважнија оружана акција устаника била је ослобађање Чачка 1. октобра 1941. године. Напад са северозападне стране

[3] У циљу систематичнијег и интензивнијег утврђивања земље током 1937. основана је Команда утврђивања (при Сталној комисији за утврђивање) са задатком да руководи радовима на утврђивању на западном и северном граничном фронту. Како истиче историчар Марко Милетић за детаљно тактичко и техничко пројектовање на терену формиран су одсеци за утврђивање. У периоду од 1935. до 1941. године оформљено је њих 16, од чега је један био у градићу Шкофија Лока у Словенији. Више о овој теми у: Марко Милетић, „Утврђивање границе Краљевине Југославије“, у: *Војноисторијски гласник*, 2017/1, 71-91.

[4] Пук је био део снага 4. групе армија која је имала задатак да брани гранични фронт према Мађарској, Аустрији и Италији од Чађавице до Карлобага на мору. Услед побуне 108. пешадијског пука ова јединица је морала да до 9. априла поседне цео дивизијски положај у веома развученом распореду. У деловима пука избила је и побуна што је довело до дезертерства и осипања јединица. Према истраживању Велимира Терзића 42. пук је, упркос свим проблемима, успео да 10. априла пружи снажан отпор немачком нападу код Пчелића (Velimir Terzić, *Slom kraljevine Jugoslavije 1941. : Uzroci i posledice*, knj. 2, Beograd, 1984, 262, 263, 333, 349-350, 370-371, 534).

[5] Павле Мешковић, „На Равној Гори : Ширење крила“, у: *Равнојорска историја*, пр: Радован Калабић, Београд, 1992, 53.

[6] Горан Давидовић и Милош Тимотијевић, *Заштањена прошлост: историја равнојорца чачанског краја: У иламену устанка*, књ. 1, Чачак, 2002, 110.

[7] Више о овом догађају у: Звонимир Вучковић, *Сећања из раја*, Крагујевац, 2001, 93-95; Горан Давидовић и Милош Тимотијевић, *н. г.*, књ. 1, 121-122.

предводио је Раковић са својим Пријеворским четничким одредом.⁸

Након слома устанка, а у склопу страгеије пуковника Михаиловића да спасе део снага, наредио је легализацију и прикључивање оружаним формацијама домаће управе. Љубићки четнички одред, заједно са својим командантом, пријавио се Немцима око 1. и 2. децембра 1941. године.⁹ У овом периоду активности јединица под његовом командом биле су хватање преосталих партизанских бораца, борба за превласт са одредима Српске добровољачке команде на овом терену, опструкција окупаторове политике реквизиција привредних производа и пружање помоћи јединицама ЈВуО које нису биле легализоване.¹⁰

Доласком СС генерала Аугуста Мајснера ситуација за легализоване одреде се изменила из корена. Почетком септембра Мајснер је донео наредбу о разоружавању свих војних формација које су имале префикс *чејничке*, а октобра 1942. године отпочеле су масовне акције разоружавања легалних четника на територији Чачка. Окупатор се служио лукавством и позивао одреде на наводну заједничку акцију против партизана, а затим их разоружавао и официре и војнике слао на принудни рад у Немачку. Овакве намере прозreo је капетан Раковић који је на позив окупатора само упутио део људства Љубићког одреда, а са већим делом снага се вратио на илегалан рад.¹¹

Крајем 1942. долази до реорганизације војне структуре Равногорског покрета. По територијалном принципу наређено је да се формирају корпуси као највеће војне јединице. Од јединица које су деловале на територији Љубићког, Трнавског и Жичког

среза образован је Други равногорски корпус за чијег је команданта постављен Раковић. У почетном периоду корпус је имао пет бригада.¹²

Овај официр био је један од команданта ЈВуО који су и без одобрења виших инстанци одржавали контакте са окупатором. Од зиме и пролећа 1943. водио је више преговора, који су резултирала пуштањем одређеног броја заробљених равногораца и снабдевањем муниције његових јединица. Обавеза равногораца била је да учествују у борби против партизанског покрета отпора и да не врше опструкцију реквизиције животних намирница. Према свему судећи, до краја окупације одржавао је одређене контакте са Немцима.¹³ Како закључују Горан Давидовић и Милош Тимотијевић, најкомпетентнији познаваоци лика и дела Предрага Раковића, оваквим потезима успео је да „елиминише супарничку герилску формацију“.¹⁴

Као командант Другог равногорског корпуса један је од најодговорнијих за прогон и злочине над партизанским борцима и њиховим симпатизерима у овом делу окупирани Србије. Највећи обрачуни били су у Љубићком и Трнавском срезу где су формирано спискови на основу којих су хапшени и ликвидирани људи. Убиства су већином вршена под окриљем ноћи и употребом хладног оружја.¹⁵

Жестоки напади Друге пролетерске дивизије на Дрини у априлу 1943. приморали су Врховну команду ЈВуО да на овај терен упути јединице из других делова окупирани Србије. Половином априла наређено је Другом равногорском корпусу да изврши делимичну мобилизацију и упути снаге у правцу Нове

[8] Горан Давидовић и Милош Тимотијевић, *н. г.*, књ. 1, 159.

[9] Исто, 343.

[10] *Zbornik dokumenata i podataka o Narodnooslobodilačkom ratu jugoslovenskih naroda* (даље: *Zbornik NOR-a*), XIV-1, Beograd, 1981, 765-775.

[11] Више о операцији разоружавања ових војних формација у: Бојан Димитријевић, *Војска недићеве Србије: Оружане снаге српске владе 1941-1945*, Београд, 2011, 203-207.

[12] Павле Милошевић, *Југословенска војска у ојтаџбини 1941-1945*, Београд, 2005, 33-40.

[13] Горан Давидовић и Милош Тимотијевић, *Заштањена прошлост: историја равногораца чачанског краја: Следи мржња и крвава освета: окупација и грађански рат, 1924-1943. година*, Чачак, 2003, 77, 120; *Zbornik NOR-a*, XIV-2, Beograd, 1983, 312-315.

[14] Горан Давидовић и Милош Тимотијевић, *н. г.*, књ. 2, 133.

[15] *Чачански крај у НОБ 1941-1944. Хронологија догађаја*, ур: Вук Петронијевић, Чачак, 1977, 255-288.

Вароши и Лима.¹⁶ На овом простору корпус је остао до средине маја 1944. и заједно са другим јединицама ЈВУО из Србије успео да спрече продор. Упркос војној победи исказале су се све слабости (долазило је до одупирања мобилизацији, дефетизма и масовног дезертирања у овој јединици).¹⁷

Како указују историчари Давидовић и Тимотијевић, Раковић је временом „стекао искуство доброг преговарача“, што је опредељивало генерала Михаиловића да му поверава деликатне задатке. Био је један од људи који су посредовали разговорима у мају 1943. између повереника Милана Недића и Димитрија Љотића с једне и генерала Михаиловића са друге стране. Његове преговарачке способности уполсене су и током пролећа и лета 1944. када је обављена серија састанака у троуглу равнгорци-колаборационисти-окупатор. Према сведочењу генерала Милана Недића и управника града Београда Драгог Јовановића, Раковић је по налогу генерала Михаиловића постављен за делегата код домаће управе и задужени за преузимање извесне количине наоружања коју је ЈВУО на основу ових преговора добила.¹⁸

Почетком 1944. снаге НОВЈ покушале су поново да изврше продор у Србију. Задатак да штити Јавор, Драгачевски срез и простор од Вишеграда до Ужица, добио је Други равнгорски корпус. Капетан Раковић стигао је на овај простор 12. јануара и одлучним наступањем успео да натера на повлачење 2. пролетерску и 2. далматинску бриграду.¹⁹ Нови удар НОВЈ започела је током марта исте године са два правца надирања

према Шумадији и југу Србије (Топлици и Јабланици). На простору између Златибора и Рудника образован је фронт који су запосели, између осталих јединица, и делови Другог равнгорског корпуса. Боље наоружање, мотивисаност и ратно искуство били су на страни НОВЈ и резултирали су тиме да Раковићеве јединице не пруже снажнији отпор на овом сектору. Партизана су продрли све до Драгачева, одакле је ЈВУО успела да их у мају у садејству са окупатором натера на повлачење.²⁰ Током операција Раковић је на своју руку вршио преговоре са Немцима, чиме је још једном показао да је био један од официра који су грубо кршили војну дисциплину и нису поштовали ланац команде.

Продори НОВЈ донели су нову реалност и потребу за груписањем и стварањем већих оперативних јединица. На основу наређења генерала Михаиловића од 27. маја 1944. формирана је као најелитнија IV група јуришних корпуса. Од две бригаде из Другог равнгорског корпуса и једне бригаде из Првог равнгорског корпуса формиран је Први јуришни корпус и стављен под Раковићеву команду.²¹ Именовање за команданта једне овакве оперативне јединице свакако је било признање за њега и показатељ да ужива поверење код виших инстанци, али чињеница да, попут мајора Драгослава Рачића који је руководио IV групом јуришних корпуса, није добио већу јединицу сведочи да у плановима генерала Михаиловића није био у првој „петорци“.

Реорганизована ЈВУО се у лето 1944. нашла на новом искушењу. Нови продор ишао је преко Лима уз садејство са партизанским снагама са југа Србије. Јединице под Раковићевом командом добиле су задатак да се упуте према Ибру и одбију партизана који су надирали из правца Копаоника. Почетком јула Први јуришни корпус био је део снага

[16] *Zbornik NOR-a*, XIV-2, 617-618.

[17] Горан Давидовић и Милош Тимотијевић, *н.г.*, књ. 2, 176; Милутин Живковић, *Санџак 1941-1943*, докторска дисертација : Филозофски факултет Београд, 2017, 986, 988.

[18] Milan Borković, *Kontrarevolucija u Srbiji : Kvislinška uprava 1941-1944*, кпј. 2, Beograd, 1979, 327; Срђан Цветковић, Раде Ристановић и Небојша Стамболија, *Колаборационистић и преод судом Озне : саслушања Милана Недића, Драгомира Јовановића, Танасија Динића и Косиће Мушицкој и преод орианима Озне*, Београд, 2018, 134, 136, 222.

[19] Коста Николић, *Историја Равногорској иокрећа 1941-1945 : Проићев нацизма, фашизма и комунизма*, Београд, 2014, књ. 2, 312.

[20] Petar Višnjić, *Prodor II i V divizije u Srbiju 1944*, Beograd, 1968, 138-156.

[21] Коста Николић, *н.г.*, 347.

упућен на Копаоник како би помогао снагама потпуковника Драгутина Кесеровића, а водио је борбе и према планини Кукавици. Раковићеве снаге су водиле жестоке борбе на Копаонику и са јединицама које су се пребациле преко Лима. Посебно тежак пораз претрпели у ноћи између 7. и 8. августа када је јединица разбијена.²² У циљу даљег спречавања продора IV група јуришних корпуса премештена је на запад према Чачку и Пожеги. Након почетних успеха и протеривања јединица НОВЈ из Пожеге, равноргорске снаге потпуно су потучене на Јеловој Гори.

Последње наде равноргораца биле су уперене према Црвеној армији која се појавила на хоризонту југословенског ратишта. Капетан Раковић је 18. октобра постигао споразум са начелником штаба 93. стрељачке дивизије и командантом 129. пука исте дивизије. Суштина договора био је заједнички напад на Чачак.²³ За Црвену армију ово је био само краткорочни договор који је дошао као плод дневно оперативних потреба. Доласком 1. југословенске бригаде на овај терен равноргорцима је разбијена и последња илузија о остваривању сарадње са Црвеном армијом.

Почетком децембра капетан Раковић био је принуђен да напусти територију Чачка. У овом периоду је унапређен у чин мајора. Притиснут константним потерама, оштром зимом и недостатком основних животних намирница, донео је одлуку да официри задрже малобројне пратње, а да се остали војници пусте кућама. Опкољен је у селу Миоковци са малобројном пратњом 25. децембра 1944. године. Нашавши се у безизлазној ситуацији извршио је самоубиство. Његово тело било је изложено неколико дана на главном тргу у Чачку.²⁴

[22] Горан Давидовић и Милош Тимотијевић, *Зајамњена прошлост: историја равнорораца чачанској краја: Ајонија и слом: рајне 1944. и 1945. година*, Чачак, 2004, 90-103.

[23] Алексеј Ј. Тимофејев, *Руси и Друји свейски рај: ушницја СССР и руских емигранца на дојајаје у Југославији 1941-1945*, Београд, 2011, 357.

[24] Горан Давидовић и Милош Тимотијевић, *н. г.*, 152.

Основни подаци о досијеу

Током службовања у војсци краљевине СХС/Југославије сваки официр имао је персонални досије у којем су уписивани најразличитији подаци. Првој групи припадају персонални и односе се на место и датум рођења, имена родитеља, супруге и деце, основног физичког описа, итд. У другу групу можемо сврстати податке о образовању и стручном усавршавању официра. Када и где је службовао, да ли је кажњаван и како је оцењиван од стране надређених представља трећу групу података.

Чињеница да је Раковић током међуратног периода био официр са нижим чином отежава реконструкцију овог дела његовог деловања. У овом контексту досије који је похрањен у Војном архиву у Београду у фонду *Досијеа персоналних догађаја* представља драгоцен извор који нам пружа основне податке о његовој каријери и добар темељ за даља истраживања. Досије има укупно седам страна, а поред текста у њему је и фотографија Раковића у униформи потпоручника официра интендантске струке.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Необјављена архивска грађа:

Војни архив, Досијеа персоналних података

Објављена архивска грађа:

Службени војни листи

Zbornik dokumenata i podataka o Narodnooslobodilačkom ratu jugoslovenskih naroda, XIV-1, Beograd, 1981; *XIV-2*, Beograd, 1983.

Литература:

Bjelajac Mile, *Vojska kraljevine SHS/Jugoslavije 1922-1935*, Beograd, 1994.

Borković Milan, *Kontrarevolucija u Srbiji: Kvislinška uprava 1941-1944*, knj. 2, Beograd, 1979.

Terzić Velimir, *Slom kraljevine Jugoslavije 1941. : Uzroci i posledice*, knj. 2, Beograd, 1984.

Višnjić Petar, *Prodor II i V divizije u Srbiju 1944*, Београд, 1968.

Вучковић Звонимир, *Сећања из рата*, Крагујевац, 2001.

Давидовић Горан и Милош Тимотијевић, *Запамњена прошлост: историја равнојораца чачанској краја: У њламену усјанка*, књ. 1 Чачак, 2002.

Давидовић Горан и Милош Тимотијевић, *Запамњена прошлост: историја равнојораца чачанској краја: Слей мржња и крвава освета : окупација и грађански рат, 1924-1943 година*, Чачак, 2003.

Давидовић Горан и Милош Тимотијевић, *Запамњена прошлост: историја равнојораца чачанској краја: Аџонија и слом: ратне 1944. и 1945. година*, Чачак, 2004.

Димитријевић Бојан, *Војска недићеве Србије: Оружане снаге српске владе 1941-1945*, Београд, 2011.

Живковић Милутин, *Санџак 1941-1943*, докторска дисертација: Филозофски факултет Београд, 2017.

Милетић Марко, „Утврђивање границе Краљевине Југославије“, у: *Војноисторијски гласник*, 2017/1, 71-91.

Милошевић Павле, *Југословенска војска у окупацији 1941-1945*, Београд, 2005.

Николић Коста, *Историја Равнојорској војске 1941-1945 : Против нацизма, фашизма и комунизма*, Београд, 2014, књ. 2.

Равнојорска историја, пр: Радован Калабић, Београд, 1992.

Тимофејев Алексеј Ј., *Руси и Други свешки рат : ушлицај СССР и руских емиграната на дојатаје у Југославији 1941-1945*, Београд, 2011.

Цветковић Срђан, Раде Ристановић и Небојша Стамболија, *Колаборационисти пред судом Озне : саслушања Милана Недића, Драјомира Јовановића, Танасија Динића и Косје Мушицкој пред орјанима Озне*, Београд, 2018.

Чачански крај у НОБ 1941-1944. Хронологија дојатаја, ур: Вук Петронијевић Чачак, 1977.

МИНИСТАРСТВО ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

1) Број регистра	
а) инстанције	б) војног округа
3157	3644

2806

КАРТОН

ЛИЧНИХ И СЛУЖБЕНИХ ПОДАТАКА ОФИЦИРА (ВОЈНИХ ЧИНОВНИКА)

3)	Род или струка	Интендантски			
4)	Чин	<i>архивски стручник</i>			
5)	Презиме	РАКОВИЋ			
	Очево име	Милограда			
	Име	ПРЕДРАГ			
6)	Лични подаци:	Свој:	средњи	Врлош:	брије
		Лице:	округло	Уста:	правилна
		Коса:	кестељаста	Брада:	брије
		Очи:	црне	Особени знаци:	нема
		Нос:	правилан		

7)	Стручна ранг-листа	официра:
	Година	
	Страна	
	Број	

1 ЛИЧНИ ПОДАТЦИ:

8)	Свој:	Пгријевог	9)	Датум рођења: (по новом календару)	10 јуна 1912
	Општина:	Пгријевогска			
	Матично место:	Дубињски			
	Патроним:	Дринска			
	Војни округ:	Ужички			

Слика 14.

10) Вера: Источно-православна		11) Националност: Југословен.							
12) Поддржавство: Југословен		14) Знање државног језика: (државног и државног)							
13) Које је школе савишно у грађанству? Велику матуру у Чачку		15) Које језике зна сам државног:							
16) Породично стање	а) Децлојаци име законите супруге, или и његово стационала имена родитеља:	1. пут:							
		2. пут:							
	б) Од када је удомца:	1. пут:							
		2. пут:							
	в) Од када је разведен:	1. пут:							
		2. пут:							
г) Д е т а:									
Реп. бр.	Мушка — име:	Д а т у м:		Примедба	Реп. бр.	Женска — име:	Д а т у м:		Примедба
		рођења	смрти				рођења	смрти	
1					7				
2					8				
3					9				
4					10				
5					11				
6					12				
17) Да ли је до сада осуђиван, на мига суда, којом извршном пресудом, колико и за какво дело?									
18) Пре ступања у војну службу са коме је се бавио у грађанству; ако је био у државној служби изложити на комео, од када и документна (број — ред, в. лист); када је излазио из те службе и има ли документа?					Био је ђак гимназије; документа има.				
19) П Р О М Е Н Е П О Д А Т А К А О З А Н И М А Њ У И Б О Р А В И Ш Т У:									
а) Реп. бр.	б) Занимање или положај у грађанству:	в) Месте стационе стационала (село, општина, срет и бачина — у грађанства улана и број куће):	г) Војна служба:						
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

<p>20) Које је војне школе, кад и у којој војсци савиши (од-до) и има ли документа?</p>	<p>1933-1936 године Нижу школу Интендантске академије у Југословенској војсци; документа има.</p>
<p>21) Кад, где и каква је специјални курс савиши у војсци — морнарици?</p>	
<p>22) Је ли служио и у којој војној школи или трупи (установа) стране државе (од-до) и има ли документа?</p>	
<p>23) У којем је ратовима учествовао и у којој војсци-морнарици?</p>	
<p>24) У коме је роду или струци (градњи), у каквој команди (установи), у коме чину и на каквој дужности учествовао у ратовима (од — до)?</p>	
<p>25) Кад, на коме подвезу је рањен, у који део тела и последње тога?</p>	
<p>26) Кад, од које непријатељске војске и на коме подвезу је заробљен, да ли сам или са својом командом?</p>	
<p>27) Је ли био добровољац, кад, у којој војсци-морнарици, у коме роду или струци (градњи) и на којем дужности? (Не помињати официре бивше Краљевине Србије и Црне Горе).</p>	

- 4 -

28)	За коју службу у војсци-морнарици, осећа да има највише способности?		
29)	Напомене које се односе на личне податке:		
30)	<p>21 октобра 1936 године. у Осијеку.....</p>	<p>Оверена тачност података: У дубрицима : 8-13,18,20 и 306 Активни интендантски потпојучник <i>Предраг М. Ристановић</i></p>	
II СЛУЖБЕНИ ПОДАТЦИ:			
31)	Када је, у коју војску-морнарицу, школу и у коме својству ступио (на отслужења рата, у војну академију, подофицерску школу итд.) и на који рок?	1 октобра 1933 године у Интендантску академију Краљевине Југославије, као питомац.	
32)	Када и где је положио, односно којим му је ренгисан Мин. вој. и морнарице провизат испит за официра (војног чиновника), за која род или струку, асистент или резервист?	1 октобра 1936 године у Интендантској академији у Београду за активног интендантског потпојучника.	
33)	Када и у којој јединици је издржао димитскоу службу пре произвођства за резервног официра?		
ПРОИЗВОДСТВО ЗА ОФИЦЕРА (ВОЈНОГ ЧИНОВНИКА):			
34)	Број и датум указа којим је произведен за официра, односно прикљан, из које војске-морнарице, у коме чину и роду (струка)?	Ап. Бр. 22805 од 1 октобра 1936 године (Службени војни лист страна 1998/36) произведен за активног интендантског потпојучника	
35) Заклетва	а)	Када и у којој амбаси (инвалидству) је положио заклетву?	14 октобра 1933 године у Интендантској академији у Београду. 10 октобра 1934 г. у Интенд. Академији
	б)	Када и коме је издржао шесту заклетву (број заклетве)?	22 октобра 1936 године Управнику Осијечког Интендантског слагалишта под Пов. Бр. 657/36
36)	Који војни округ, тим којим бројем и датумом му је издан легитимацију, односно ка ју је испукао и којим бројем?		

— 5 —

37) УНАПРЕЂЕЊА:						
а) У чини	б) У к л а с а			в) Сл рангом од:		
	Број	Датум	Страна Службеног војног листа	Дана	Месеца	Година
1	каплара — морнара I класе	Наред. Управ. Сл I класе, дат. 1. октобра 1934 год. Број 53		1	октобра	1934
2	подпаредника	Наред. Управ. Сл I класе, дат. 1. октобра 1934 год. Број 143		1	октобра	1934
3	паредника	Наред. Управ. Сл I класе, дат. 1. октобра 1935 год. Број 129		1	октобра	1935
4	паредника — водника	вођу III кл.				
		вођу II кл.				
		вођу I кл.				
5	заставника					
6	потпоручника — поручника мористе — вишег војног чиновника IV класе	Ан. Број 22805	1 октобра 1936 год.	1989/36	1	октобра 1936
7	поручника — поручника фрегате — вишег војног чиновника III класе	226/12	1. X 1940	2077/100	1. X	1940
8	капетана II класе — поручника бојног брода II класе — вишег војног чиновника II кл.					
9	капетана I класе — поручника бојног брода I класе — вишег војног чиновника I кл.					
10	мајора — капетана мористе — вишег војног чиновника IV класе					
11	потпуковника — капетана фрегате — вишег војног чиновника III класе					
12	пуковника — капетана бојног брода — вишег војног чиновника II класе					
13	бригадног генерала — контраадмирала — вишег војног чиновника I класе					
14	дивизијског генерала (структ) — вице-адмирала					
15	армијског генерала — адмирала					
16	војвода					

38)

СЛУЖБА У ВОЈСЦИ — МОРНАРИЦИ:

а) У времену						б) ГДЕ СЕ НАЛАЗИ	в) На каквој дужности	г) Број акта
од:			до:					
Дана	Месеца	Годишње	Дана	Месеца	Годишње			
20	окт.	1936	7	нов.	1938	У Осијечком интендантском слагалишту	Руководиоц одсева, одсева, гарнизоних потреба и цакова	Лб. Број 22810 од 1 октобра 1936 г.
7	нов.	1938	19	септ.	1939	У Великом манастиру <u>окоп Блатовице</u>	В. Д. <u>Кривошеја</u>	Лб. Д. 22041 од 29. 9. 1938 (Датум: 27/38)
20	септ.	1939	27	новем.	1939	У школи ватика за уштрбување ф. д.	Врх. дужности <u>Кривошеја</u>	Л. Д. 22149 од 21. 11. 1939. Годишње р. нов. 39
29	новем.	1939				У 42. теодиском другу	Врх. дужности <u>Кривошеја</u>	Л. Д. 22029 од 29. 11. 1939. (Датум: нов. 29/39)

CONTRIBUTIONS TO THE BIOGRAFY OF THE RAVNA GORA COMMANDER, MAJOR PREDRAG RAKOVIĆ: OFFICERS' FILES OF THE ARMY OF THE KINGDOM OF YUGOSLAVIA

Intendant officer Predrag Raković was one of the foremost commanders of the Yugoslav Army in the Fatherland. He joined this resistance movement in the early months and was promoted from a lieutenant, who was initially entrusted with supplying, to the commander of the 1st Assault Corps and officer entrusted with the most delicate tasks. The officer's file we are preparing on this occasion testifies to the interwar military carrier of Raković in the Kingdom of Yugoslavia, a period that has not been given a particular attention by researchers, but which is certainly important for a comprehensive examination of his personality and work.

Rade RISTANOVIĆ, PhD

LES COMPLÉMENTS À LA BIOGRAPHIE DU COMMANDANT DE LA RAVNA GORA, LE MAJOR PREDRAG RAKOVIC : LE DOSSIER D'OFFICIER DU ROYAUME DE L'ARMÉE DE LA YOUGOSLAVIE

L'officier intendant, Predrag Rakovic, fut un des commandants les plus éminents de l'Armée yougoslave en patrie. Il se joignit à cette Résistance et, dès les premiers mois, passa de lieutenant, auquel il fut confié de s'occuper du ravitaillement, jusqu'au poste de commandant du 1er corps d'assault et d'officier, auquel furent confiés les devoirs les plus délicats. Le dossier d'officier que nous préparons en cette occasion témoigne de la carrière militaire d'entre-deux-guerres de Rakovic dans le Royaume de la Yougoslavie, de la période concernant laquelle les chercheurs ne consacrèrent pas d'attention particulière et qui est sans aucun doute important pour l'observation générale de son image et de son action.

Rade RISTANOVIC, DR